

Johannes 1:19-52

Gebruik de 5 stappen methode voor bijbelstudie (of gebruik de vragen die onderaan de tekst staan).

Inhoud van deze les (Betacursus 01b)

Johannes de Doper geeft een getuigenis voor een comité van het Sanhedrin (1:19-28)	1
Johannes de Doper geeft een getuigenis aan de mensen (1:29-34)	2
Johannes de Doper geeft een getuigenis aan twee van zijn discipelen (1:35-42).....	3
Jezus roept nog twee mensen hem te volgen (1:43-51).....	4

Overzicht

Johannes 1:15 tot 2:12 beschrijft hoe Jezus Christus zich aan Johannes de Doper en aan zijn eerste discipelen openbaart.

Uitleg:

Johannes de Doper geeft een getuigenis voor een comité van het Sanhedrin (1:19-28)

***1:19.** Dit is het getuigenis van Johannes. Johannes de Doper was de ‘voorloper’ of ‘wegbereider’ van Jezus. Hij begon zijn openbare optreden ongeveer in de zomer 26 n.C. Zijn sobere levensstijl, zijn strenge boodschap – met nadruk erop dat zelfs de kinderen van Abraham zich moesten bekeren en gedoopt worden – en zijn veroordeling van de Farizeeën en Sadduceeën (Matteüs 3:7) veroorzaakten een opschudding in heel Judea en Jeruzalem. Hij doopte mensen als teken van oprechte bekering en geestelijke reiniging in de Jordaan (Marcus 1:4-5). De gebeurtenissen in Johannes 1:19-51 vonden plaats bij Betanië aan de overkant van de Jordaan dichtbij Galilea (1:28).

Jezus begon zijn openbare optreden ongeveer december 26 n.C. Hij verliet Nazaret, werd gedoopt door Johannes de Doper, werd 40 dagen lang verzocht door de duivel hogerop in de woestijn, en keerde ongeveer februari 27 n.C. terug naar de plaats waar Johannes doopte (1:29). Vier opeenvolgende dagen worden beschreven (1:29,35,43 en 2:1).

De Joden uit Jeruzalem. De Sanhedrin, de hoogste Joodse Raad, bestond uit vrijzinnige Sadduceeën en religieuze Farizeeën. Zij beschouwden hun taak als het zuiver houden van *de Joodse godsdienst* zoals uitgelegd door hun godsdienstige partijen en regels. Omdat Johannes de Doper en Jezus een volkomen ander boodschap brachten dan hun eigen godsdienstige leiders waren de Joodse leiders bang dat zij hun gezag over het Joodse volk zouden verliezen. Zij waren erop uit om Johannes de Doper en Jezus te veroordelen. Deze delegatie bestond uit leden van de partij van de Farizeeën (1:24). Niet alle priesters waren Sadduceeën. De Farizeeën hadden een bijzondere belangstelling voor de Messias zoals hierover in de Schriften werd geprofeteerd (1:22). De Sadduceeën waren godsdienstig onverschillig en zouden niet doorgevraagd hebben.

***1:20.** Ik ben niet de Messias. De Joodse godsdienstige leiders verwachtten de ‘Gezalfde’ (‘Messias’ in het oudtestamentische Hebreeuws en ‘Christus’ in het nieuwtestamentische Grieks). Zij verwachtten hem vooral als een aardse koning die het Joodse volk van de Romeinse overheersing zou bevrijden. Daarom herkenden zij Jezus niet (7:41-42; Psalm 2). Anderen herkenden Jezus wel (1:41).

***1:21.** Ook niet Elia. Maleachi 4:5-6 (dit is NBV 3:23-24) voorspelt dat de profeet Elia (1 Koningen 18) zou komen vóór ‘de dag van de HEER’, d.w.z., vóór de dag dat de profetieën in vervulling zouden gaan. Een engel zegt dat Johannes de Doper zijn werk zou verrichten “in de geest en de kracht van Elia” (Lucas 1:17-18). Hoewel Johannes de Doper niet *letterlijk* ‘de profeet Elia’ was, zei Jezus dat Johannes de Doper *de profetie in Maleachi vervulde* (Matteüs 11:13-14; 17:10-13)!

Ook niet de profeet. Deuteronomium 18:15-19 voorspelt dat ‘de profeet’ zou komen en de woorden van de HEER zou spreken (6:14-15; 7:40). Het Nieuwe Testament zegt dat deze profetie op Jezus Christus slaat (Handelingen 3:22-23).

***1:23.** Ik ben de stem die roept in de woestijn: “Maakt recht de weg van de Heer”. De ‘stem’ spreekt namens God (de HEER, d.w.z. JaHWeH). Dit is een vrije aanhaling van Jesaja 40:3. Jesaja spreekt *over* Johannes, maar hier spreekt Johannes *zelf*. Hij geeft antwoord op de vraag wie hij is en roept de leden van de delegatie tegelijk op tot bekering. Wegen worden in gereedheid gebracht wanneer een koning in aantocht is. Nu is de HEER zelf in aantocht op de weg die naar hun harten leidt. Een oprecht berouw voor zonden en een gebed om vergeving worden vereist.

***1:25-28. Waarom doopte Johannes de Doper?** In het perspectief van de Farizeeën mocht alleen de Messias of de speciale ambassadeur van de Messias, Elia of 'de profeet' mensen dopen. De Joden verwachtten dat de Messias de grote reiniging van mensen zou uitvoeren (Ezechiël 36:25; 37:23). Zij begrepen niet wie Johannes de Doper was. Johannes de Doper had duidelijk gezegd dat hij de wegbereider van de HEER was (Jesaja 40:3; Marcus 1:2-5). Hij zei dat zijn opvolger, 'het lam van God', al in hun midden stond, maar dat de Joden in hun ijver om valse messiassen te ontmaskeren de ware Messias niet opmerkten (1:26). Deze opvolger komt wel in de tijd na Johannes de Doper, maar is in alles groter dan Johannes de Doper. Het losmaken van de riemen van sandalen en het wassen van voeten bij de ingang van een huis waren de taken van de laagste slaaf.

Johannes de Doper geeft een getuigenis aan de mensen (1:29-34)

***1:29. De volgende dag** is de tweede van de vier opeenvolgende dagen. Op deze dag keerde Jezus terug van zijn verzoeking in de woestijn.

Het Lam van God. Jezus vervult de oudtestamentische 'schaduw' of voorbeelden voor de verzoening van zonden.

- i. Het bloed van het paaslam hield de straffende verderfengel weg (Exodus 12:21-28). Jezus Christus is het ware Paaslam (1 Korintiërs 5:7) en zijn bloed weert de heilige en rechtvaardige toorn van God tegen onze zonden af (Romeinen 3:24-26) en koopt ons vrij van ons vroegere ijdele levenswandel (1 Petrus 1:18-19).
- ii. De lammeren voor het dagelijkse brandoffer (Numeri 28:4) moesten vlekkeloos zijn (een symbool van zondeloosheid). Jezus was volkomen zonder zonde (2 Korintiërs 5:21; Hebrëeën 4:15; 7:26). De priester legde zijn handen op het hoofd van het lam als symbool dat de zonden van de offeraar op het lam overgedragen werden (Leviticus 1:4). Al de zonden van een gelovige zijn op het lichaam van Jezus Christus gelegd en aan het kruis gespijkerd (1 Petrus 2:24).
- iii. De knecht van de HEER zou als een lam ter slachting geleid worden in de plaats van de mensen, die hij daarmee zou verlossen (Jesaja 53:5-6; 1 Petrus 2:24; 3:18).

dat de zonde van de wereld wegneemt. Het werkwoord staat in de tegenwoordige tijd: Jezus was begonnen om de zonden van gelovigen weg te nemen toen hij zich liet dopen als een teken van zijn volkomen onderwerping (gehoorzaamheid) aan het verlossingsplan van God (Matteüs 3:15) en toen hij de satan in de woestijn overwon. Hij gaat heel zijn leven op de aarde door met het wegnemen van de zonden van gelovigen door hen te vergeven (Marcus 2:5,9) en door uiteindelijk in hun plaats aan het kruis te sterven (Matteüs 26:28; Hebrëeën 9:22).

***1:31, (33). Johannes kende Jezus niet.** Johannes de Doper was de neef van Jezus Christus. Het is *mogelijk* dat zij elkaar niet kenden omdat Johannes in Jeruzalem (Judea) en Jezus in Nazaret (Galilea) opgroeide. Maar het woord 'kende' betekent hier niet 'kennen door waarneming en ervaring' (Grieks: ginosko), maar 'kennen door intuïtie en nadenken' (Grieks: edein, afgeleid van oida). In *werkelijkheid* kende Johannes Jezus als mens, maar hij wist niet dat Jezus de beloofde Messias was! Die kennis ontving hij niet door waarneming, maar door een openbaring van God (1:33-34).

Ik kwam met water dopen opdat hij aan Israël geopenbaard zou worden. Johannes zei dat hij doopte om de ware Messias aan Israël bekend te maken. Johannes predikte en doopte met water om de Joden op te roepen zich tot de Messias te bekeren en vergeving van zonden van hem te ontvangen (Marcus 1:4). De doop van Johannes hoorde nog tot de oudtestamentische *reinigingsriten* (3:25-26; Hebrëeën 6:2) waardoor de mensen een ceremonieel teken ontvingen dat symboliseerde dat zij de geestelijke reiniging van hun zonden nodig hadden en dat zij zich voorbereidden om de Messias te ontvangen.

***1:32. Waarom moest Jezus de heilige Geest ontvangen?** Johannes de Doper zag de heilige Geest als een duif uit de hemel op Jezus neerdalen en op hem blijven rusten. Johannes (de apostel) gaat ervan uit dat zijn lezers de andere Evangelieën kende (Matteüs 3:3-17) en noemt deze gebeurtenis zonder verdere toelichting. Jezus Christus ontving de heilige Geest in zijn menselijke natuur. Zo werd hij zichtbaar met de heilige Geest gezalfd als teken dat God de Vader hem *bevestigde* in zijn taak als Middelaar tussen God en mensen en hem *toerustte* deze taak uit te voeren. In Lucas 4:18-19 zegt Jezus dat de profetie in Jesaja 61:1-2 in hem vervuld werd: hij werd gezalfd met de heilige Geest om het evangelie te verkondigen, zieken te genezen en gebonden mensen te bevrijden. En God gaf Jezus de heilige Geest zonder beperking (3:34-35).

***1:33. Dopen met water.** In Johannes 1:26,31,33 kunnen de woorden 'in water' (Grieks: en hudati) ook vertaald worden met 'met water'. Het Griekse woord 'en' kan een aanduiding zijn van *de plaats waar gedoopt wordt* (in water) of een aanduiding zijn van *het middel waarmee gedoopt wordt* (met water). Marcus 1:5 en 8 maakt dit helemaal duidelijk: Johannes de Doper doopte mensen 'in' de rivier (Grieks: 'en' duidt op de plaats) en hij doopte hen 'met' water (Grieks: derde naamval, duidt op het instrument waarmee). De oudste tekening van de christelijke doop staat in de catacomben van Rome: twee mannen *staan* tot hun enkels in het water en de een *giet water boven over de ander uit* (vgl. Handelingen 22:16). Dit beeld wordt ook bij 'de doop met de heilige Geest' gebruikt: de heilige Geest daalt altijd van boven op de mensen neer (1:32). De heilige Geest wordt over de mensen 'uitgegoten' (Handelingen 2:17; Titus 3:5-6).

Dopen met de heilige Geest. In Marcus 1:8 zegt Johannes de Doper dat hij alleen *met water* doopte, maar dat de Messias *met de heilige Geest* zou dopen. Johannes de Doper zou alleen 'het teken' bedienen, maar de Messias zou

‘de werkelijke zaak’ bedienen, namelijk, de reinigende en vernieuwende kracht van de heilige Geest (3:3-8; Titus 3:4-6)!

Ook hier gebruikt het Grieks het woord ‘en’ dat een aanduiding is van *het middel waarmee gedoopt wordt* (met de heilige Geest). Ook hier maakt Marcus 1:8 dit helemaal duidelijk: Jezus zal dopen ‘met de heilige Geest’ (Grieks: derde naamval, duidt op het instrument waarmee).

***1:34.** Ik heb gezien en heb getuigd dat deze de Zoon van God is. In het Grieks staan de twee werkwoorden in de voltooid tegenwoordige tijd: “Ik heb gezien *en het beeld blijft me voor ogen!*” “Ik heb getuigd *en mijn getuigenis blijft staan!*” De inhoud van zijn getuigenis is dat Jezus Christus de Zoon van God is. ‘Zoon van God’ is de aanduiding voor het metafysische, ontologische, drie-enige en eeuwige Zoonschap van Jezus Christus. Het is de naam van de tweede persoon van de Drie-enige God. Het is een aanduiding van de absolute unieke relatie van Jezus Christus tot God de Vader. Alleen Jezus Christus heeft dezelfde essentie en wezen als God de Vader (3:16-18; 5:37-40; 8:19). ‘Zoon van God’ drukt uit dat Jezus Christus volkomen God is en bekleed is met de almacht van God. ‘Zoon van de mens’ drukt uit dat Jezus Christus volkomen mens is.

Johannes de Doper geeft een getuigenis aan twee van zijn discipelen (1:35-42)

***1:35-37.** De volgende dag is de derde van de vier opeenvolgende dagen. Op deze dag staat hij met twee van zijn eigen discipelen: Andreas en Johannes (de apostel en schrijver van dit Evangelie). Een dag eerder was Jezus naar hem toegekomen. Nu wandelde Jezus van hem weg. Johannes duidde Jezus weer aan als ‘het lam van God’. De twee discipelen begonnen Jezus te volgen.

***1:38-39.** Wat zoeken jullie? Rabbi, waar verblijft u? Jezus zei niet “Wie zoeken jullie?”, maar “Wat zoeken jullie?” Zou het kunnen zijn dat zij de werkelijkheid zochten waar Johannes de Doper alleen maar het teken van gaf? Zochten zij de volkomen verlossing van hun zonden? ‘Rabbi’ in het Aramees wordt vertaald met ‘meester’ of ‘leraar’. Hun vraag impliceert dat zij graag wilden dat Jezus hen uitnodigde. Jezus zei, “Kom (een bevel) en jullie zullen zien (een belofte)”. Zij kwamen en zagen, d.w.z. zij hadden de Messias *gezocht* en hem *gevonden* (vgl. 1:41,45).

Zij bleven die dag bij hem. Het was omstreeks het tiende uur.

a. Matteüs, Marcus en Lucas gebruikten vóór 70 n.C. (de tempelverwoesting) nog steeds *de Joodse tijdrekening*: een dag begon en eindigde niet om middernacht, maar met de inval van de schemer aan het begin van de avond. De uren van de dag werd vanaf daglicht ’s morgens gerekend. Zo werd Jezus op het derde uur vanaf daglicht gekruisigd (9 uur ’s morgens, vgl. Marcus 15:25) en was er duisternis over het hele land vanaf de zesde tot het negende uur (vanaf 12 uur in de middag tot 3 uur ’s middags, vgl. Lucas 23:44).

b. Maar Johannes schreef zijn evangelie veel later, tussen 70-96 n.C. vanuit Efeze, een Romeinse stad. Hij gebruikte *de Romeinse tijdrekening*: een dag begon en eindigde om middernacht en tijd werd vanaf middernacht of vanaf het midden van de dag gerekend. De meest waarschijnlijke bedoeling hier is 10 uur ’s morgens.

- i. Als 4 uur ’s middags bedoeld werd, zou men met Lucas 24:29 eerder verwachten: “Ze bleven die avond bij hem”.
- ii. Tien uur ’s morgens gaf ook meer tijd aan Andreas om Petrus te zoeken en hem naar Jezus te leiden (1:40-42).
- iii. Deze tijdsberekening brengt Johannes 19:14 in harmonie met Marcus 15:25. Op vrijdag het zesde uur (dat is 6 uur ’s morgens) wordt Jezus voor Pilatus gebracht. Op diezelfde dag op het derde uur (dat is 9 uur ’s morgens) wordt Jezus gekruisigd.
- iv. De Romeinse avond is nog deel van dezelfde dag (de eerste dag van de week, de zondag) net zoals onze tijdrekening vandaag (20:19).
- v. Johannes 11:9 (“twaalf uren daglicht”) vormt geen tegenspraak van deze uitleg.

***1:40-42.** Andreas vond eerst zijn broer, Simon Petrus, en leidde hem naar Jezus. Daarna, als tweede, vond Johannes zijn broer, Jakobus, en leidde hem naar Jezus. Daarom noemt Matteüs 4:18-22 hen de eerste discipelen van Jezus. Maar omdat Johannes zichzelf nooit direct wilde noemen in het Evangelie van Johannes, zegt hij niet dat hij als ‘tweede’ zijn broer naar Jezus leidde.

De Messias (1:20) betekent “Gezalfde” (gezalfd met de heilige Geest, d.w.z. met de Geest van God, vgl. Jesaja 11:1-2; Jesaja 61:1-2). Hoewel de discipelen een steeds beter beeld kregen van wie de Messias was, bleven Joodse, nationalistische denkbeelden hun beeld van de Messias beïnvloeden tot na de opstanding van Jezus (Handelingen 1:6). Andreas leidde Simon Petrus tot Jezus. Jezus keek hem een ogenblik aan en zei: “Jij bent Simon, de zoon van Johannes, maar voortaan zul je Kefas heten”. Kefas is Aramees voor ‘Petros’, wat Grieks is en ‘rots’ betekent. Jezus wist niet alleen *wie* hij was, maar ook *wat* hij was: een groot visserman met een klein hart en een impulsief karakter. Maar Jezus beoordeelde hem niet op *wat* hij nu was, maar op *wat* hij in de toekomst zou kunnen worden – een standvastige rots! Petrus zou de rots worden waarop Jezus zijn gemeente zou gaan bouwen (Matteüs 16:18-19). Hij zou Petrus gaan gebruiken om de eerste gemeenten onder de Joden (Handelingen 2), de Samaritanen (Handelingen 8) en de niet-Joden (Handelingen 10) te stichten.

Jezus roept nog twee mensen hem te volgen (1:43-51)

***1:43-44.** De volgende dag is de vierde van de vier opeenvolgende dagen. Filippus kwam uit hetzelfde dorp als Andreas en Petrus, Betsaida (betekent: 'huis van vis') dichtbij Kafarnaüm (12:21). Misschien was hij hun vriend en was hij met hen meegekomen naar Johannes de Doper. Jezus vond Filippus en zei, "Volg mij!" (een bevel in de tegenwoordige tijd). Van alle 12 discipelen hadden alleen Andreas (betekent zoiets als 'mannelijk, moedig, heroïsch') en Filippus (betekent: 'liefhebber van paarden') Griekse namen.

***1:45-46.** Filippus vond Natanaël. Natanaël is een Hebreeuwse naam en betekent 'God heeft gegeven' (Grieks: 'Theodorus' of 'Dorothea'). In de drie andere evangeliën heet hij 'Bartolomeüs', een aanduiding dat hij 'de zoon van Tolmai' was. De namen Filippus en Bartolomeüs staan steeds bij elkaar in de lijst van namen van de discipelen (Matteüs 10:3; Marcus 3:18; Lucas 6:14; vgl. Handelingen 1:13).

We hebben de man gevonden over wie Mozes in de wet geschreven heeft en over wie ook de profeten spreken: Jezus de zoon van Jozef, uit Nazaret! Ook Jezus en de apostelen zeiden dat het Oude Testament over Jezus heeft geschreven (5:39-40,46-47; Lucas 24:27,44-45; Handelingen 3:18,24; 7:52; 10:43; 13:29; 26:22-23; 28:23; 1 Petrus 1:10-12). Dus het Oude Testament kan niet begrepen worden als men Jezus Christus daarin niet ziet of niet wil zien! *Zo lang de Joden en anderen weigeren om Jezus in het Oude Testament te zien, blijft het Oude Testament een gesloten Boek voor hen* (2 Korintiërs 3:14-16)!

Uit Nazaret? Kan daar iets goeds vandaan komen? Filippus bedoelde de plaats waar Jezus een groot deel van zijn leven woonde, maar Natanaël dacht aan de plaats waar hij geboren werd. De Messias zou toch in Betlehem geboren worden?

Kom (een bevel) en zie (een bevel)! Vgl. 1:39. Ongelovigen worden niet alleen gewonnen door *het horen* van het evangelie (Romeinen 10:17), maar ook door *het zien* van de werkelijkheid, nl. hoe veranderde christenen met elkaar omgaan!

***1:47-49.** Kijk, een echte Israëliet in wie geen bedrog is. Jezus dacht mogelijk aan de patriarch Jakob (vgl. 1:52) die zijn broeder Esau bedroog en zijn eerstgeboorterecht aftroegelde (Genesis 27:35-36). Hij dacht mogelijk ook aan de zonen van Jakob die de mannen van Sichem bedrogen en vermoordden (Genesis 34). Het schijnt dat een echte en eerlijke Israëliet (Jood) een uitzondering was geworden. Maar Jezus weet dat bedrog in vele harten voortkomt en Jezus kent alle harten (2:24-25).

Waar kent u mij van? Natanaël bedankt Jezus niet voor zijn compliment, maar vraagt zich verbaasd af, "Waar kent u mij van?" Waar haalt Jezus zijn kennis vandaan? Jezus antwoordde, "Ik had je al gezien voordat Filippus je riep, toen je onder de vijgenboom zat". Natanaël leerde tot zijn grote verbazing dat Jezus zelfs 'zijn zitten en staan' en zijn diepste gedachten kende (Psalm 139). De *alwetendheid* van Jezus overtuigde Natanaël dat Jezus inderdaad de Messias is en hij zei, "Rabbi, u bent de Zoon van God, u bent de koning van Israël" (Psalm 2).

***1:50-51.** Je zult nog grotere dingen zien. Waarachtig, ik verzeker jullie. Jullie zullen de hemel geopend zien, en de engelen van God zien omhooggaan en neerdalen naar de Mensenzoon. In het Grieks staat "Amen, amen, ik zeg jullie" en deze uitdrukking is de sterkste manier om een stelling te formuleren. Jezus dacht mogelijk weer aan de aartsvader Jakob (Genesis 28:10-17). Jakob zag in zijn droom een trap tussen de hemel en de aarde en de engelen klommen daarlangs op en af. De discipelen van Jezus zouden hetgeen hiermee geïllustreerd werd in werkelijkheid zien. De discipelen zouden gaan zien dat Jezus Christus de Middelaar is tussen God de Vader in de hemel en de mensen op aarde; dat God de Vader (God in zijn onzichtbare wezen in de hemel) zijn verlossingswerk verricht via God de Zoon (God in zijn zichtbare wezen op aarde).

De discipelen zagen dat Jezus volkomen kennis en inzicht in Natanaël had. Van nu af aan zouden zij nog veel meer goddelijke eigenschappen van Jezus gaan zien (vgl. Johannes 1:4; Hebrëen 1:3) en zij zouden zien hoe Jezus mensen over de hele wereld naar zich toe zou trekken (12:32).

Mensenzoon of "Zoon van de mens" (Grieks: ho huios tou anthropou). Een benaming waarmee Jezus over zichzelf spreekt, wellicht om daarmee titels als 'koning' en 'Messias' te vermijden, omdat de Joden een verkeerd beeld hadden van de bijbelse Messiaanse Koning. Het betekent gewoon 'mens, mensenkind' (Ezechiël 2:1). Het is ook de titel van 'de mens' die koninklijke macht ontvangt (Daniël 7:13-14). In het Nieuwe Testament betekent het dat Jezus Christus volkomen mens is en dat hij het sterfelijke bestaan, de vernedering en het lijden aanvaard heeft als de weg naar Gods heerlijkheid en naar zijn koninklijke positie.

Vragen

1. Bespreek eerst de vragen van de kringleden.
2. Wat betekenen de woorden "jouw zonden wegnemen" (1:29) voor je?
3. Hoe zouden wij als christenen de woorden "Kom en zie" (1:39) kunnen gebruiken om mensen naar Christus te leiden?
4. Wat was de volgorde bij Natanaël: 'Eerst geloof en dan gehoorzaamheid' of andersom: 'Eerst gehoorzaamheid en dan geloof' (1:46-51)? Hoe zou deze volgorde ons kunnen helpen om anderen over Jezus te vertellen?